

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
протокол №13 від 29.08.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ директора ліцею №9
№ _____ від _____

**Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми**

1. Загальні положення

Це Положення розроблено відповідно до частини шостої статті 10 Закону України “Про охорону дитинства”, Постанови Кабінету міністрів України від 4 червня 2025 року №638 “Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми” та визначає комплекс заходів, спрямованих на запобігання, виявлення, реагування та моніторинг випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності КЗЗСО «Ліцей №9 Хмельницької міської ради»

2. Мета та завдання

Метою цього Положення є забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення у закладі освіти середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

Основними завданнями є:

- Розробка та впровадження ефективних превентивних заходів.
- Забезпечення оперативного виявлення та реагування на випадки насильства.
- Підвищення обізнаності всіх учасників освітнього процесу.
- Систематичний моніторинг та оцінка ефективності вжитих заходів.

3. Превентивні заходи

Для запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми КЗЗСО «Ліцей №9 Хмельницької міської ради» здійснює наступні заходи:

- **Затвердження Положення:** Схвалення педагогічною радою та введенням в дію наказом директора ліцею, оприлюднення цього Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми на сайті закладу.
- **Форми документування:**
 - Затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з Додатком 1.
 - Затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з Додатком 2
 - Затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з Додатком 3.
 - Затвердження Плану заходів з навчання, підвищення обізнаності учасників освітнього процесу та інформування щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми (*оновлюється кожного навчального року*) (Додаток 4)
 - Затвердження Функціональних обов'язків керівника закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми (Додаток 5)
 - Затвердження Функціональних обов'язків педагогічних працівників щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми (Додаток 6)
- **Інформування:** Систематичне інформування дітей, батьків (або інших законних представників дитини), а також всіх працівників КЗЗСО «Ліцей №9 Хмельницької міської ради» з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.
- **Оцінювання ризиків:** Регулярне проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності, а також вжиття всіх необхідних заходів для їх усунення або мінімізації.
- **Прийом на роботу:** Врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників, включаючи перевірку відповідних довідок та рекомендацій.

4. Заходи з виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми

У разі виявлення або отримання повідомлення про випадки насильства чи жорстокого поводження з дітьми в КЗЗСО «Ліцей №9 Хмельницької міської ради» здійснюються наступні дії:

- **Доступні канали повідомлення:** Організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною (телефонні лінії, електронна пошта, особисті звернення).
- **Оперативне реагування:** Негайне та оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми (далі – повідомлення). Це включає:
 - ✓ Реєстрацію повідомлення у Журналі безпеки (Додаток 2) або іншим встановленим способом.
 - ✓ Негайне інформування керівництва та уповноважених осіб.
 - ✓ Забезпечення конфіденційності даних особи, що повідомила про випадок.
 - ✓ Забезпечення безпеки дитини та надання їй необхідної допомоги.
 - ✓ У разі потреби, негайне звернення до відповідних служб (поліція, служба у справах дітей, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді).

5. Заходи з навчання та підвищення обізнаності

Для підвищення обізнаності та компетентності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в КЗЗСО «Ліцей №9 Хмельницької міської ради» проводяться (Додаток 4):

- **Навчання працівників:** Організація регулярних тренінгів, семінарів та інших навчальних заходів для працівників та інших фахівців, які контактують з дітьми (психолог, соціальний педагог, асистенти вчителів, педагог-організатор, тощо).
- **Інформаційні сесії для дітей:** Проведення інформаційних сесій для дітей, на яких пояснюються їх права, способи захисту, а також надаються контакти для звернення по допомогу.

- **Залучення батьків:** Активне залучення батьків (або інших законних представників дитини) шляхом проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів та консультацій з питань запобігання насильству.

6. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми

Для забезпечення ефективності вжитих заходів, КЗЗСО «Ліцей №9 Хмельницької міської ради» здійснює:

- **Регулярні самоперевірки:** Проведення регулярних самоперевірок для оцінки ефективності вжитих заходів, виявлення проблемних аспектів та розробки шляхів їх вирішення (*відповідальні - заступники директора*)
- **Збір зворотного зв'язку:** Систематичний збір інформації для зворотного зв'язку шляхом анкетування дітей (Додаток 3), батьків та персоналу, проведення бесід та фокус-груп (*відповідальні - психологічна служба*)
- **Аналіз інцидентів:** Детальний аналіз кожного зареєстрованого випадку насильства чи жорстокого поведіння з метою вивчення причин, обставин та розробки превентивних заходів для запобігання їх повторенню (*відповідальні - директор*)

7. Заходи з інформування

Для максимальної обізнаності дітей, батьків (або інших законних представників дитини) та працівників, здійснюється

- **Доступне розміщення:** Розміщення у доступних для дітей та батьків (або інших законних представників) місцях інформаційних матеріалів (плакатів, брошур, стендів) із контактами служб допомоги, контактними номерами телефонів для анонімного звернення та інформацією про права дитини (падлет-дошки, веб-сайт, соціальні мережі).

8. Відповідальність

Відповідальність за дотримання та виконання цього Положення покладається на керівника КЗЗСО «Ліцей №9 Хмельницької міської ради» та всіх працівників закладу.

Додатки:

- **Додаток 1:** Форма первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини.
- **Додаток 2:** Форма реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки).
- **Додаток 3:** Форма анкети анонімного опитування для дітей.
- **Додаток 4:** План заходів з навчання, підвищення обізнаності учасників освітнього процесу та інформування щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми
- **Додаток 5:** Функціональні обов'язки керівника закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми
- **Додаток 6:** Функціональні обов'язки педагогічних працівників щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми

ТИПОВА ФОРМА

**первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо
дитини**

Дата події або виявлення: _____ 20__ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби): дитина з інвалідністю; дитина-сирота;
дитина, позбавлена батьківського піклування; інше:

_____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

_____.

**3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини: тілесні
ушкодження; страх, уникання контакту;
розповіді про образи/тиск; інше:**

_____.

**4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення): поінформовано
відповідальну особу закладу; поінформовано батьків/інших законних
представників; поінформовано службу у справах дітей; поінформовано
уповноважений підрозділ органів Національної поліції; інше:**

_____.

(підпис особи, яка заповнює первинне повідомлення) _____

(дата) _____

ТИПОВА ФОРМА реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації	Заходи реагування	Результат	Підпис відповідальної особи

ТИПОВА АНКЕТА анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?
так, завжди; інколи; ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?
з повагою; байдуже; іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників закладу освіти, інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?
так; ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?
так; ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?
(відкрите поле)

*Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі

План заходів з навчання, підвищення обізнаності учасників освітнього процесу та інформування щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми на 2025/2026 н.р.

№	Назва заходу	Форма проведення	Терміни	Відповідальні
1	Тренінг "Із законодавства України щодо протидії насильству"	Інтерактивний тренінг для педагогічного колективу та адміністрації з розглядом кейсів, дискусіями та сесією. Змістове наповнення: огляд Закону України "Про запобігання та протидію домашньому насильству", "Про охорону дитинства", Конвенції ООН про права дитини, внутрішніх політик закладу, алгоритмів дій у випадку виявлення насильства.	вересень 2025	ЗДВР
2	Семінари-практикуми "Виявлення, реагування та допомога дітям, постраждалим від насильства"	Цикл з 3-х семінарів-практикумів. - "Ознаки різних видів насильства (фізичного, психологічного, сексуального, економічного): як розпізнати та зафіксувати". - "Алгоритм взаємодії з дитиною, яка постраждала від насильства: правила спілкування, фіксація, інформування відповідних служб". - "Психологічна підтримка та реабілітація дітей, які пережили травматичний досвід".	жовтень 2025 грудень 2025 лютий 2026	Психологічна служба

3	Методичні читання "Сучасні підходи до формування ненасильницької поведінки"	Обговорення актуальних науково-методичних матеріалів, статей, посібників з питань профілактики насильства, розвитку емпатії, вирішення конфліктів.	листопад 2025	Педагогічні працівники
4	Засідання класних керівників "Аналіз стану роботи з протидії булінгу та насильству: виклики та перспективи"	Зустріч з презентацією успішних кейсів, обговоренням проблемних питань та розробкою рішень.	вересень 2025	Класні керівники
5	Цикл тренінгів для учнівства "Безпечний простір: мої права та відповідальність"	Інтерактивні тренінги для учнів 1-4 класів ("Мої правила безпеки", "Добра і зла долонька"), 5-8 класів ("Як розпізнати булінг: ролі та наслідки", "Кібербулінг та безпека в Інтернеті"), 9-11 класів ("Правові аспекти насильства", "Навички самозахисту та допомоги іншим").	протягом першого семестру	психологічна служба
6	Кінолекторії "Сила емпатії: історії протидії насильству"	Перегляд та обговорення короткометражних фільмів, соціальних роликів, анімаційних фільмів, присвячених темам булінгу, толерантності, взаємоповаги, вирішення конфліктів.	протягом року	педагогічні працівники

7	Конкурс творчих робіт "Світ, в якому немає місця насильству"	Конкурс малюнків, плакатів, есе, віршів, коротких відеороликів серед учнів усіх вікових груп, присвячений темі протидії насильству та створенню безпечного середовища.	лютий 2026	педагог-організатор
8	Акція "Помаранчева стрічка: об'єднані проти насильства"	Проведення загальношкільної акції до Міжнародного дня боротьби з насильством над дітьми (19 листопада), що включає флешмоб, виготовлення та розповсюдження інформаційних буклетів, символічних стрічок.	19.11.25	класні керівники
9	Курс "Навички мирного вирішення конфліктів та асертивної поведінки"	Проведення 4-х занять для учнів 5-7 та 8-11 класів, спрямованих на розвиток навичок ефективної комунікації, вирішення конфліктних ситуацій без агресії, відстоювання особистих кордонів.	протягом другого семестру	психологічна служба
10	Батьківські збори "Безпека наших дітей: як розпізнати та запобігти насильству"	Проведення загальношкільних та класних батьківських зборів з мультимедійними презентаціями, виступами фахівців (психолога, соціального педагога, представника поліції), демонстрацією соціальних роликів, сесіями "питання-відповідь". Темі: "Ознаки насильства та що робити батькам", "Кібербулінг: захист дитини в цифровому світі", "Формування ненасильницьких	протягом року	класні керівники

		цінностей у родині".		
11	Інформаційна кампанія "Батькам про безпеку дитини"	Регулярне оновлення інформаційних дошок та соціальних сторінок, створення спеціального розділу на офіційному сайті закладу та публікації в батьківських чатах/групах у соцмережах (бюлетені, пам'ятки, рекомендації).	протягом року	психологічна служба
12	Консультаційний центр для батьків "Турбота про дитину"	Організація регулярних годин прийому практичного психолога та соціального педагога для індивідуальних консультацій з батьками щодо виховання, проблем поведінки, ознак насильства та шляхів отримання допомоги.	за запитом	психологічна служба
13	Створення та підтримка розділу "Допомога поруч" на сайті закладу	Розміщення чітких та актуальних контактів національних та місцевих гарячих ліній, телефонів довіри, центрів соціально-психологічної допомоги, інформації про порядок звернення.	до 15.09.25	відповідальний за ведення сайту ліцею
14	Анонімне анкетування "Оцінка безпечності"	Розробка та проведення анонімних онлайн-анкетувань (Google Forms) для учнів (від 5 класу), батьків та педагогів.	листопад 2025 березень 2026	психологічна служба

	освітнього середовища"	Питання стосуються наявності насильства, обізнаності про шляхи реагування, довіри до механізмів допомоги.		
15	Створення інформаційного куточка у шкільній бібліотеці «Ми проти насилля»	Створити куточок у бібліотеці з метою ознайомлення щодо відповідальності за вчинення насильства та інформування про телефони гарячої лінії щодо насильства.	протягом року	Сорока О.В.
16	Підготовка річного звіту та планування на наступний період	Формування аналітичного звіту за результатами проведених заходів, визначення успіхів, проблемних зон та розробка пропозицій для Плану заходів на 2026/2027 н.р. Представлення на педагогічній раді.	травень 2026	ЗДВР

**Функціональні обов'язки керівника закладу освіти щодо
запобігання та протидії насильству
та жорстокому поводженню з дітьми**

1. Затвердити Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми.
2. Затвердити зміни до Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в разі їх появи.
3. Забезпечити реалізацію Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в підпорядковану закладі освіти шляхом видання відповідного наказу, призначення відповідальних й визначення термінів *(до початку навчального року)*.
4. Познайти працівників закладу освіти з вимогами щодо політики найму працівників суб'єкта роботи з дітьми та молоддю, пов'язані із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації), вимогами щодо навчання персоналу (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини), даним Положенням *(до початку навчального року та/або протягом перших п'яти днів з призначення людини на посаду)*.
5. Розглядати усні та письмові повідомлення, забезпечувати функціонування механізму подання повідомлень Повідомляти уповноважений підрозділ органу Національної поліції та службу у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.
6. Сприяти проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб
7. Забезпечити проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми відповідно Плану заходів з навчання, підвищення обізнаності учасників освітнього процесу та інформування

щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

8. Взаємодіяти із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Функціональні обов'язки педагогічних працівників щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

1. Вживати невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною у разі його виявлення.
2. Надавати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції.
3. Повідомити керівнику закладу освіти та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.
4. Проводити профілактично-роз'яснювальну роботу щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми для здобувачів освіти, їх батьків, інших законних представників із залученням психологічної служби, представників нацполіції, Служби у справах дітей, органів соціального захисту із погодженням з адміністрацією закладу освіти.
5. Виконувати План заходів з навчання, підвищення обізнаності учасників освітнього процесу та інформування щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми у разі призначення відповідальних сторін та/або сприяти їх виконанню.